

PÁPEŽ
FRANTIŠEK

Bud' šťastný

Už teraz stonásobne viac

Bud' šťastný

Už teraz stonásobne viac

PÁPEŽ FRANTIŠEK

Bud' šťastný

Už teraz stonásobne viac

Original title: Papa Francesco: TI VOGLIO FELICE
© 2022 Libreria Editrice Vaticana-Dicastero
per la Comunicazione,
Citta del Vaticano
© 2022 FullDay srl

Cover photo © Andrea Ripamonti / Alamy Stock Photo
Translation © Oľga Gavendová, 2024
Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2024

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.
www.fortunalibri.sk

Zodpovedná redaktorka Anna Šikulová

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat',
ukladať do informačných systémov ani rozširovať
akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky,
fotografickou reprodukciov, alebo inými prostriedkami,
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-573-0391-6

Úvod

Boh chce, aby sme boli šťastní

„Toto urobil Ježiš v Káne Galilejskej ako prvé zo znamení a zjavil svoju slávu. A jeho učeníci uverili v neho“ (Jn 2, 11). Týmito slovami sa končí úryvok z Jánovho evanjelia o svadbe v Káne, keď Ježiš pre radosť novomanželov premenil vodu na víno. Evanjelista nehovorí o zázraku, o silnej, mimoriadnej udalosti, ktorá vzbudzuje údiv. Píše, že *znamenie* v Káne vzbudzuje vieru učeníkov.

Čo je „znamenie“ podľa evanjelia? Indícia zjavujúca Božiu lásku. Neupozorňuje na silu gesta, ale na lásku, ktorá ho vyvolala. Na lásku Božiu, vždy blízku, nežnú a súcitnú. Na lásku, ktorá nás sprevádza.

Prvé znamenie sa objavuje, keď dvaja novomanželia majú v najdôležitejšom dni spoločného života ťažkosti. Uprostred hostiny chýba víno a hrozí, že pre kritiku a nespokojnosť hostí radosť vyhasne. Predstavme si, aká by to bola svadobná hostina, keby ďalej už ponúkali len vodu!

Problém si všimla Panna Mária, práve ona naň Ježiša diskkrétne upozornila. A on potichu zasiahol. Všetko sa odohráva bokom, v ústraní. Tak totiž koná

Boh, blízko, no diskkrétne, až tak diskkrétne, že pochvaly za dobré víno smerujú k ženíchovi.

Je to krásne, keď si pomyslíme, že Ježišovo prvé znamenie nie je nijaké mimoriadne uzdravenie alebo zázrak v jeruzalemskom chráme, ale gesto vychádzajúce v ústrety obyčajnej, konkrétnej potrebe obyčajných ľudí. Je to až domácke gesto, povedzme, že zázrak vykonaný „potichučky“.

No znamenie v Káne má ešte jednu osobitnú črtu. Na konci hostiny sa podávalo zvyčajne menej kvalitné víno. Keby aj bolo trochu zriedené, ľudia by si to nevšimli. Ježiš sa však postaral, aby sa hostina zakončila *tým najlepším vínom*. Symbolicky nám to hovorí, že Boh chce pre nás to najlepšie, chce, aby sme boli šťastní.

V Ježišovom znamení nie je iná motivácia, nie je tu nijaký iný zámer. Ježiš nám zanechá v srdci čisťú, nezištnú radosť. Nikdy to nie je zriedená radosť, ale radosť, ktorá nás obnovuje.

„Hľa, všetko robím nové,“ to je Božie slovo v *Knihe zjavení* (21, 5). Náš Boh tvorí vždy niečo nové, náš Boh je Bohom prekvapení. Tvorí niečo nové v živote človeka, niečo nové v dejinách, niečo nové vo vesmíre. Boh stále tvorí niečo nové a od nás žiada, aby sme chápali to nové – nové víno do nových nádob.

Ako kresťania preto nemáme kráčať s pohľadom upretým k zemi, nepozerať na obzor. Akoby sa celé naše putovanie skončilo tu, na pár metroch cesty, akoby v našom živote neexistoval cieľ, akoby

sme sa museli len túlať a naše úsilie nemá nijaký dôvod.

Boh nám nedal život omylom. Naopak, stvoril nás, lebo chce, aby sme boli šťastní. Je naším Otcom a ak my, tu a teraz, prežívame život, ktorý nezodpovedá tomu, aký život si on pre nás želal, Ježiš nás uisťuje, že sám Boh pracuje na našom vykúpení.

Byť kresťanom prináša novú perspektívu – pohľad plný nádeje.

Veríme a dúfame, že smrť a nenávisť nie sú posledné slová, aké kto kedy vyslovil o ľudskej existencii.

Niektorí ľudia sa domnievajú, že šťastie v živote patrí len mladosti a minulosti, že žiť znamená pomaly upadať.

Iní zasa veria, že naše radosti sú len príležitostné, prechodné, a že do ľudského života je vpísaná nezmyselnosť.

V to však my kresťania neveríme.

Naopak, veríme, že v horizonte človeka je slnko a slnko svieti a vždy bude svietiť.

Veríme, že naše najkrajšie dni ešte len prídu.

Sme skôr ľuďmi jari než jesene.

Vidíme skôr výhonky nového sveta než zožltnuté listy na konároch.

Kresťan vie, že Božie kráľovstvo, kráľovstvo lásky, sa dvíha ako veľký pšeničný lán, a to aj napriek tomu, že na ňom rastie aj kúkoľ. Vždy sa vyskytnú nejaké problémy: klebety, ohovárania, vojny, choroby... No pšenica rastie a zlo sa nakoniec odstráni.

Budúcnosť nám nepatrí, no vieme, že Ježiš je najväčšou milosťou života; nie je len objatím, ktoré nás čaká na konci, ale už teraz nás sprevádza na ceste.

Neutápajme sa v smútku, v ľútoti a nárekoch: Boh chce, aby sme boli dedičmi prislúbenia a neúnavne sa starali o sny. To by sme mali vedieť.

*Pätnást krokov
ku šťastiu*

1

Čítaj vo svojom vnútri. Náš život je najcennejšia kniha, akú sme dostali. Práve v nej sa nachádza to, čo zbytočne hľadáme inde. Svätý Augustín to pochopil: „Vstúp do seba. Vo vnútri človeka prebýva pravda.“ Toto pozvanie chcem adresovať vám všetkým i sebe: Vstúp do seba. Skúmaj svoj život. Skúmaj vo svojom vnútri, aká bola tvoja cesta. Pokojne. Vstúp do seba.

2

Pamätaj, že si jedinečný, že si jedinečná. Každý je jedinečný a je na svete, aby sa cítil milovaný vo svojej jedinečnosti a aby miloval iných tak, ako to nikto nemôže urobiť zaňho. Nežijeme, aby sme sedeli na lavičke ako niečí náhradníci. Nie, v Božích očiach je každý jedinečný. Nedajte sa preto „homologizovať“, nie sme predmet sériovej výroby, sme jedineční, sme slobodní a sme tu, aby sme prežili lásku, lásku s Bo-

hom, aby sme mali odvahu robiť veľké rozhodnutia, aby sme sa pustili do nádherného rizika lásky.

3

Daj vyniknúť svojej kráse! Nie kráse podľa svetskej módy, ale skutočnej kráse. Krása, o ktorej hovorím, sa neskláňa k sebe ako Narcis, ktorý sa zaľúbil do vlastného obrazu a utopil sa v jazere, keď sa na hladine odrážal jeho obraz. Nemyslím ani na krásu, ktorá uzavrela dohodu so zlom, ako Dorian Gray, ktorý mal znetvorenú tvár, keď sa kúzlo skončilo. Hovorím o kráse, ktorá nikdy nezvädne, lebo je odrazom božskej krásy – náš Boh je dobrý a zároveň je pravdivý a krásny. A dôjsť k nemu sa dá predovšetkým cestou krásy.

4

Nauč sa zo seba smiať. Narcis sa stále obzerá v zrkadle... Ja niekedy radím – pozrite sa do zrkadla a zasmejte sa na seba. Smejte sa zo seba. To vám pomôže.

5

Prežívaj zdravý nepokoj, v túžbach i zámeroch, nepokoj, ktorý podnecuje, aby si kráčať, aby si nikdy nemyslel, že už si „došiel“. Nezatváraj sa vo svojej izbe

a neizoluj sa od sveta – ako Peter Pan, ktorý nechcel vyrásť – buď vždy otvorený a odvážny.

6

Nauč sa odpúšťať. Každý vie, že vždy nie je takou matkou či takým otcom, akým by mal byť, takým manželom alebo manželkou, bratom alebo sestrou, priateľom alebo priateľkou, akým by mal byť. V živote sme všetci „dlžníkmi“. A všetci potrebujeme milosrdenstvo. Pamätaj, že potrebuješ odpúšťať, že aj ty potrebuješ odpustenie, potrebuješ trpezlivosť. Boh ti odpúšťa prvý, na to pamätaj.

7

Nauč sa čítať smútok. V súčasnosti sa smútok vníma ako zlo, ktorému sa treba za každú cenu vyhnúť. Môže byť však nenahraditeľným životným budíčkom, ktorý nás pozýva, aby sme objavili bohatšie, plodnejšie krajiny, čo neumožňujú prechodný stav a únik. Smútok je niekedy ako semafor, hovorí nám: Pozor, červená, zastav! Prijmi taký smútok, oveľa horšie by bolo, keby si si ten pocit nevšimol.

8

Snívaj o veľkých veciach. Neuspokojuj sa iba s povinnosťami. Pán si neželá, aby sme zužovali svoje obzory, nechce, aby sme parkovali niekde na okraji života – chce, aby sme smerovali k vysokým cieľom, radostne a odvážne. Nie sme stvorení na to, aby sme snívali len o prázdninách alebo víkendoch, ale aby sme v tomto svete uskutočňovali Božie sny. Boh nám dal schopnosť snívať, aby sme mohli objasť krásu života.

9

Nepočúvaj predavačov ilúzií. Snívať je jedno a mať ilúzie je niečo iné. Kto hovorí o snoch, ale predáva ilúzie, je len manipulátor šťastia. Boli sme stvorení pre vyššiu radosť.

10

Buď revolučný, kráčaj proti prúdu. V kultúre provizórnosti a relatívnosti mnohí vyhlasujú, že dôležité je užiť si prítomnú chvíľu, neoplatí sa o niečo usilovať, robiť zásadné rozhodnutia, lebo nevieme, čo má zajtrašok pre nás pripravené. Prosím ťa, buď revolučný, postav sa proti takejto kultúre, ktorá v podstate verí, že nie si schopný byť zodpovedným. Maj odvahu byť šťastný.

11

Riskuj, aj keď sa pomýliš. Nepozoruj život iba z balkóna. Nemýľ si šťastie s pohovkou. Nebuď zaparkovaným autom, ale snívaj a rozhodni sa. Riskuj. Neprežívaj svoj život s uspatou dušou, nepozerať sa na svet ako turista. Daj o sebe počuť! Odožeh strach, ktorý ťa paralyzuje. Ži! V živote sa usiluj o to najlepšie!

12

Kráčaj s druhými. Nie je pekné, keď kráčaš sám. Je to nepekné a nudné. Kráčaj v spoločenstve, s priateľmi, s tými, ktorí ťa majú radi – to ti pomôže, aby si došiel do cieľa. Ak padneš, znovu vstaň. Neboj sa pádov, neúspechov. Kráčať je umenie – je dôležité „nezostať na zemi“.

13

Ži nezištne. Kto nežije v bratskej nezištnosti, robí z vlastného života ťaživý obchod: stále počíta, čo dáva a čo za to dostáva. Boh dáva zadarmo – až do tej miery, že pomáha aj neverným a „dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých“ (Mt 5, 45). Život sme dostali zadarmo, nezaplatili sme zaň. A tak všetci môžeme dávať bez toho, aby sme za to niečo čakali. Ježiš hovoril svojim učeníkom: „Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte“ (Mt 10, 8).

14

Hľad' za hranice tmy. Usiluj sa mať aj v tme jasné oči, neprestávaj hľadať svetlo uprostred temnoty, ktorú tak často nosíme v srdci a vidíme okolo seba. Zdvihni pohľad zo zeme nahor, nie preto, aby si unikol, ale aby si prekonal pokušenie ležať na podlahe svojho strachu. V tom spočíva nebezpečenstvo – že sa budeme držať strachu. Že zostaneme uzavretí vo svojich myšlienkach a budeme sa ľutovať. Aké je teda pozvanie? Hľad' nahor!

15

Pamätaj, že si určený pre to najlepšie. Boh chce pre nás to najlepšie, chce, aby sme boli šťastní. Nekladie hranice a nežiada od nás percentá z podielu. V Ježišom znamení nie je miesto pre postranné motívy, pre nároky. Ježiš nám necháva v srdci plnú nezištnú radosť. Nie nejakú rozriedenú radosť, ale radosť, ktorá nás obnovuje.

I

*Šťastie
je prijatý dar*

Len láska robí život šťastným

„Kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho.“ V tomto paradoxe je zahrnuté zlaté pravidlo, ktoré Boh vpísal do ľudskej prirodzenosti stvorenej v Kristovi – pravidlo, že jedine láska dá životu zmysel a robí ho šťastným. Využívať svoje nadanie, energiu a čas len na vlastnú záchranu, ochranu a seberealizáciu v skutočnosti vedie k strate seba samého, inými slovami, k smutnému a sterilnému životu. Naopak, žime pre Pána a postavme svoj život na láske, ako to urobil Ježiš – potom zakúsime skutočnú radosť a náš život nebude sterilný, ale plodný.

Spása je dar, ktorý dostávame zadarmo

Láska, milosrdenstvo, Božia milosť vliata do našich srdc má jediný dôsledok: nezištnosť. Nikto z nás si spásu nemôže kúpiť! Spása je nezištný dar od Pána,

nezištný Boží dar, ktorý k nám prichádza a prebýva v nás. Tak, ako sme zadarmo dostali, tak máme zadarmo i dávať (porov. *Mt 10, 8*); napodobňovať Máriu, ktorá odchádza hneď potom, ako prijala anjelovo zvestovanie, aby sa zvesť o plodnosti podělila so svojou príbuznou Alžbetou. Ak sme všetko dostali, tak máme všetko darovať ďalej. Ako? Tým, že necháme Ducha Svätého, aby z nás urobil dar pre iných. Duch je darom pre nás a my, mocou tohto Ducha, máme byť darom pre iných a dovoliť, aby nás Duch Svätý urobil nástrojmi prijatia, nástrojmi zmierenia, nástrojmi odpustenia. Ak dovolíme, aby náš život premenila Pánova milosť – lebo Pánova milosť nás premieňa –, nebudeme si môcť ponechať len sami pre seba svetlo vyžarujúce z jeho tváre, ale dovolíme mu, aby mohlo ožiariť aj iných.

Chápavé srdce

Spása sa nedá kúpiť, nedá sa predať. Dostali sme ju zdarma. Nemôžeme sa zachrániť sami. Spása je dar, ničím sme sa oň nezaslúžili. Ako píše svätý Pavol, nedá sa kúpiť za krv býkov a capov. A ak sa nedá kúpiť, aby mohla prísť k nám, žiada si pokorné srdce, srdce ponížené, poslušné.

Panna a matka, dcéra svojho syna,
ponižená a vyššia ako tvory;
nemenný, večný zámer Hospodina.

Tys' tá, v ňu toľká šlachetnosť sa vnorí
a s takou ľudskou prírodou sa zlúči,
že sám jej Tvorca v tvora z nej sa stvorí.

Láska sa tak ti v lone rozhorúči,
že takýto kvet krásny od plápolu
nám do večného pokoja z nej vpučí.

Si poludňajšou fackou lásky spolu
nám všetkým tu, kým v ceste k svetu svetiel
živúcou studňou nádeje si dolu.

Pani, tak plá, moc takú má tvoj zreteľ,
že kto chce milosť bez teba, ó, svätá,
chce, aby v túžbach bez krídel k nej letel.

Z dobroty rosíš pomoc deťom sveta,
nielen keď prosia teba vo velebe –
pomoc už často pred prosbou k nim zlieta.

V tebe je súcit, láskavosť je v tebe,
veľkosť i dobro, koľké od ich zrodu
v stvoreniach všetkých sústredilo nebe.

Dante Alighieri: *Raj*, XXXIII, 1 – 21

On nás prvý miloval

Ježišovo odpustenie a jeho spása nie sú niečím, čo si môžeme kúpiť alebo čo máme získať svojimi skutkami či svojím úsilím. On nám odpúšťa a oslobodzuje nás zadarmo. Jeho ukrižovanie je dar, je to niečo také veľké, čo nedokážeme splatiť, musíme ho len prijať s nesmiernou vďačnosťou a radosťou, že sme milovaní oveľa viac, než si to vieme predstaviť: „On prvý miloval nás“ (1 Jn 4, 19).

Boh vždy urobí k nám prvý krok

Z jednej strany je pohyb Boha v ústrety svetu, v ústrety ľudstvu – celé dejiny spásy, ktoré vrcholia v Ježišovi – z druhej strany je pohyb ľudí smerom k Bohu – pomyslime na náboženstvá, na hľadanie pravdy, na úsilie národov o pokoj, vnútorný pokoj, spravodlivosť, slobodu. Tento dvojitý pohyb podnecuje *vzájomná príťažlivosť*. Čo príťahuje Boha? Je to láska k nám – sme jeho deti, miluje nás, chce nás oslobodiť od zla, od chorôb, od smrti a priviesť nás do svojho domu, do svojho kráľovstva. Boh nás z čistej milosti príťahuje, aby nás spojil so sebou. Aj z našej strany je to láska, túžba – dobro nás vždy príťahuje, príťahuje nás pravda, život, šťastie, krása... Ježiš je prienikom tejto vzájomnej príťažlivosti, tohto dvojitého pohybu, on je Boh i človek. Ale kto prichádza s iniciatívou? Vždy je to Boh! Božia láska je vždy pred našou láskou! Boh